

บทความพันธกิจศาสตร์

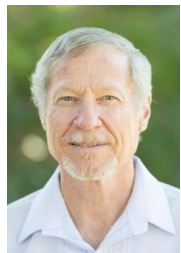
การสื่อสารด้วยปากต่อปากในประเทศไทย

แลร์รี ดินกินส์ (Larry Dinkins)

ผู้เขียน

แลร์รี ดินกินส์

(Larry Dinkins)

ผู้อำนวยการผู้ก่อตั้งและ
อาจารย์ประจำ ที่ พระ
คริสต์ธรรมเชียงใหม่
อาจารย์พิเศษ ที่ Dallas
Theological Seminary
ผู้ประสานงาน ของ พันธ
กิจเล่าเรื่องเจาะใจ และ
พันธกิจเดินผ่านพระ
คัมภีร์ ประเทศไทย
Biola University (PhD)
Dallas Theological
Seminary (ThM)

บทคัดย่อ

ในปี ค.ศ. 2028 คริสเตียนไทยจะเฉลิมฉลองครบรอบ 200 ปีแห่งการประกาศข่าวประเสริฐของมิชชันนารี แต่หลังจากสองศตวรรษ จำนวนคริสเตียนยังไม่ถึงหนึ่งเปอร์เซ็นต์ มีปัจจัยหลายอย่างที่ส่งผลให้ตัวเลขยังคงต่ำอยู่ แต่ปัจจัยหลักคือวิธีการสื่อสารพระกิตติคุณที่เน้นการอ่านเขียนและได้รับอิทธิพลจากโลกตะวันตก บทความนี้จะเสนอแนวทางในการเปลี่ยนจากการเน้นการอ่านเขียนไปสู่การนำเสนอแบบปากต่อปากของ ดร.แลร์รี ดินกินส์ เริ่มจากหลักการที่ท่านได้เรียนรู้จากพันธกิจเดินผ่านพระคัมภีร์ (Walk Thru the Bible) ดร.แลร์รีเป็นผู้ประสานงานของพันธกิจเล่าเรื่องเจาะใจ (Simply the Story) และท่านได้ค้นพบว่าคนไทยเป็นผู้เรียนรู้แบบปากต่อปากอย่างแท้จริง ซึ่งจะช่วยให้พวกเขาเรียนรู้เรื่องราวในพระคัมภีร์ได้ดีมากขึ้น ทั้งเข้าใจง่ายและสามารถเล่าซ้ำได้อย่างถูกต้อง บทความนี้จะช่วยผู้อ่านเข้าใจหลักการเรียนรู้ปากต่อปากที่มีประสิทธิภาพกับคนไทยในงานประกาศกลุ่มย่อย และการเทศนาได้อย่างไร

บทนำ

ในปี ค.ศ.1982 ผมมาถึงอำเภอลำานารายณ์ จังหวัดลพบุรี เพื่อก่อตั้งคริสตจักร กลุ่มผู้เชื่อกลุ่มเล็กๆ ทั้งหมดมีเบื้องหลังเป็นโรคเรื้อน และส่วนใหญ่มีการศึกษาเพียงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลักสูตรการสอนขององค์กรมิชชัน OMF ในภาคกลางคือโปรแกรม TEE (Theological Education by Extension) ที่เรียกว่า Home Bible Seminary (HBS) ผมคิดว่าแปลกที่พวกเขาเลือก HBS ว่า "เซมินารี" เนื่องจากนักเรียนเพียงไม่กี่คนที่จบแม้แต่ชั้นประถมศึกษา เพื่อนร่วมงานคนหนึ่งแนะนำให้ผมทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาให้กับนายฮิต ซึ่งเป็นผู้นำคริสตจักรคนสำคัญ ผมได้รับคำแนะนำให้สอนเขาถึงวิธีการทำเครื่องหมายระดับไวยากรณ์คือ ประธาน กริยา และกรรม เพื่อใช้กับหนังสือฝึกหัด 66 เล่ม (คือ 66 เล่มในพระคัมภีร์) บางครั้งนายฮิตจะพยายามย่อหน้าหนึ่งในพระคัมภีร์ และแทนที่จะสรุปสิ่งที่วิเคราะห์ไปยังหนังสือฝึกหัด เขามักจะบันทึกเฉพาะข้อพระคัมภีร์อ้างอิงเท่านั้น

นอกจากนี้ HBS ยังจัดสัมมนาทุกเดือนในหัวข้อต่างๆ เช่น การก่อตั้งคริสตจักรและการเป็นสาวก เป็นต้น นอกจากนี้ HBS ได้เชิญนักเทศน์จาก ต่างประเทศมาอบรมศิษยาภิบาลในการเทศน์ อธิบาย ทุกวันอาทิตย์คุณอิตพยายามปฏิบัติตามคำแนะนำเรื่องทีเทศน์ แต่ด้วยการศึกษาที่จำกัด ของเขา จึงยากที่จะทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ในฐานะที่ผมเป็นที่ปรึกษาของคุณอิต ผมโล่งใจไปพร้อมกับสมาชิกเมื่อเขาจบคำเทศน์ด้วยการอธิษฐาน ในขณะที่ผมซึ่งเป็นมิชชันนารีใหม่ ผมสงสัยว่า “ต้องมีวิธีที่ดีกว่านี้ในการฝึกอบรมคุณอิตให้เขากลายเป็นนักเทศน์อย่างแน่นอน” เมื่อผมถามผู้นำของ HBS เกี่ยวกับแนวทางแบบตะวันตกที่เรากำลังใช้ ท่านตอบว่า “แลร์รี เรากำลังใช้วิธีทันสมัยที่สุดสำหรับการเรียนทางไกลที่เรียกว่า TEE—การศึกษาทางไกล” ทั้งผู้นำ HBS และผมเองก็ปรารถนาให้นักเรียน TEE ทุกคนของเราพัฒนาเป็นผู้ประมวลผลพระคัมภีร์อย่างรู้หนังสือ เพื่อเป็นผู้อธิบายพระวจนะของพระเจ้าที่ถูกต้อง แต่ความจริงก็คือ นักเรียนส่วนใหญ่ยังคงเป็นนักเรียนที่เน้นการพูดเป็นหลัก ในเวลานั้น ผมเป็นคนงานใหม่และไม่มีคำตอบสำหรับเพื่อนร่วมงานที่อาวุโสกว่า อย่างไรก็ตาม หลังจากทำงานรับใช้ในไทยมานานกว่าสี่ทศวรรษ ตอนนี้ผมสามารถให้คำตอบที่มีข้อมูลมากขึ้น เพราะเห็นชัดเจนว่าคนไทยตอบสนองต่อเรื่องราวโดยอัตโนมัติ บทความนี้จะบรรยายถึงการเดินทางของผมสู่การเล่าเรื่อง และสิ่งที่ผมได้เรียนรู้เกี่ยวกับคนไทยและชนกลุ่มต่าง ๆ ในเรื่องการสื่อสาร

ปากต่อปาก

การเดินทางสู่การสอนปากต่อปาก

หลังจากก่อตั้งคริสตจักรมาเป็นเวลาหกปี ผมก็ได้รับโอกาสที่จะทำงานตาม “ฝัน” ของผมที่ พระคริสตธรรมกรุงเทพในฐานะอาจารย์ฝ่ายวิชาการ ผมเรียนรู้อย่างรวดเร็วว่า ในฐานะฝ่ายวิชาการ บังคับให้จัดหลักสูตรที่ตรงกับหลักสูตรตะวันตกที่ได้รับการยอมรับ ผมและครูคนอื่นสอนตามที่ได้รับ การสอนมา และด้วยเหตุนี้จึงส่งเสริมรูปแบบการสอนแบบตะวันตก ซึ่งพิสูจน์แล้วว่าไม่เหมาะสมในบริบทของไทยที่มีรูปแบบการเรียนรู้แตกต่างกันมาก หลายปีต่อมา เมื่อเห็นได้ชัดว่า คริสตจักรไทยไม่ค่อยต้อนรับศิษย์เก่าของเราตามที่เราคาดหวังไว้ เราจึงทำการสำรวจเพื่อหาสาเหตุ เหตุผลประการหนึ่งที่พบก็คือ เราไม่ได้จับรูปแบบการสอนสอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ของคนไทย แม้ว่าประเทศไทยจะเป็นวัฒนธรรมที่รู้หนังสืออย่างเป็นทางการ แต่กลับเป็นวัฒนธรรมที่ใช้ปากต่อปากมากกว่า ซึ่งชอบการเล่าเรื่อง ละคร สุภาสิต และดนตรีมากกว่า รูปแบบความคิดเชิงเสนอแนะและเชิงวิเคราะห์ที่พบได้ทั่วไปในโลกตะวันตก ความไม่สอดคล้องกันทางการศึกษาครั้งนี้เห็นได้ชัดเจนที่สุดเมื่อเรา ส่งเก่าคนที่มาจากชนเผ่าต่าง ๆ พวกเขา

เติบโตในชนบทและไม่ค่อยรู้หนังสือมาอยู่ที่เมืองใหญ่ โดยเราสอนหลักศาสนศาสตร์อย่างเป็นระบบในห้องเรียนให้พวกเขา หลังจากใช้เวลาสามถึงสี่ปี โดยพยายามให้พวกเขาเชื่อในวิธี "ที่ถูกต้อง" ในการศึกษาพระคัมภีร์ เราก็กส่งพวกเขากลับไปยังบ้านเกิดของพวกเขา แม้ว่าพวกเขามี "ปริญญาอันเป็นที่ปรารถนา" ของเรา แต่พวกเขาขาดความเป็นผู้ใหญ่ ขาดประสบการณ์ และรูปแบบการสื่อสารที่เป็นที่ยอมรับในหมู่บ้านของพวกเขา

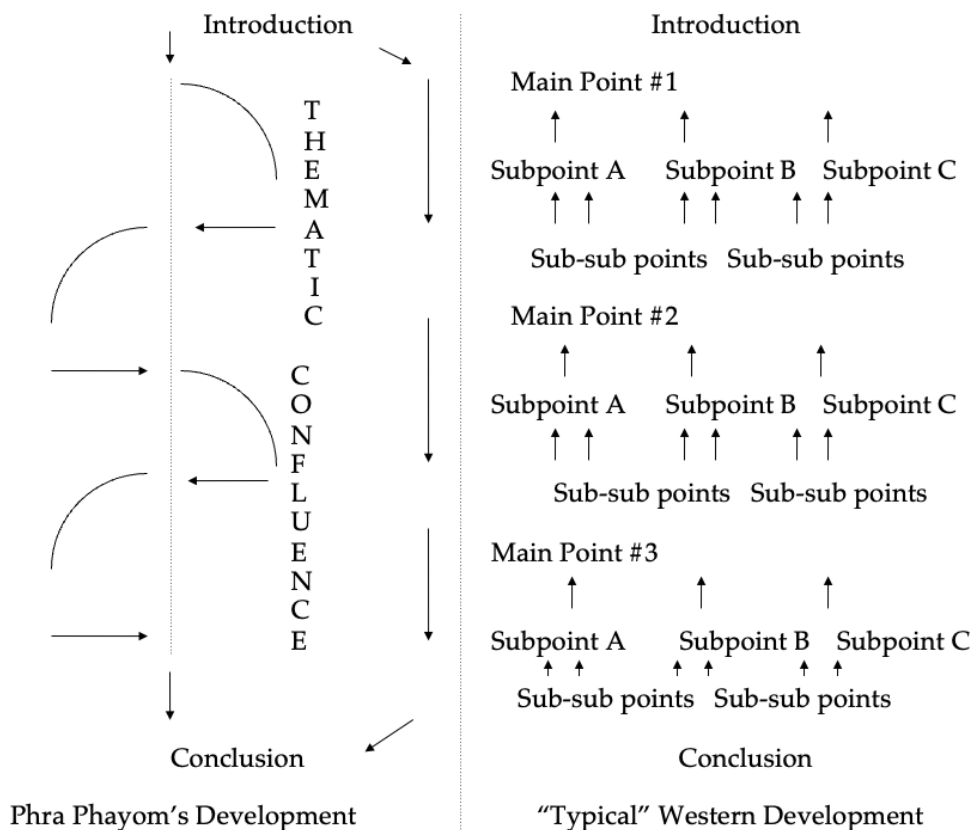
หลังจากผมก่อตั้งคริสตจักรมาเป็นเวลาหกปีและสอนพระคัมภีร์มาเป็นเวลาหกปี ผมตัดสินใจลาพักร้อนเพื่อตอบคำถามที่ผมมีเกี่ยวกับการศึกษาพระคัมภีร์ของคนไทย คือหลังจากที่มีมิชชันนารีในประเทศไทยมานานกว่า 150 ปี ประเทศไทยยังคงมีคริสเตียนน้อยกว่า 0.5% และผมรู้สึกว้าวถึงการสื่อสาร พระคัมภีร์เป็นปัจจัยสำคัญในสถิติดังกล่าว เพื่อจะพิสูจน์และยืนยันว่าชาวไทย เป็นผู้สื่อสารปากต่อปากมากกว่าวิธีอื่น ผมได้ตัดสินใจทำปริญญาเอกที่มหาวิทยาลัย Biola และวิทยานิพนธ์ของผมมุ่งเน้นที่จะดัดแปลงสัมมนาที่เน้นแบบตะวันตก ชื่อว่า Walk Thru the Bible (WTB) ให้เข้ากับคนไทย¹

หลังจากได้พบกับการสอนของ WTB ในปี 1975 ผมจึงเริ่มสอนหลักสูตรนั้นในประเทศไทยในปี 1984 เนื่องจากได้รับการต้อนรับที่ดีจากคนไทยผมจึงเริ่มค้นคว้าเกี่ยวกับ WTB ในปี 1995 และสอนสัมมนาพระคัมภีร์เดิมและใหม่ ทั้งหมดประกอบด้วย 154 ข้อ แต่ใน 10 ปีที่ผ่านมาได้ตัดเหลือ 80 ข้อ ซึ่งสอนได้ง่ายกว่าและถ่ายทอได้ง่ายกว่าด้วย 80 ข้อนี้ครอบคลุมตั้งแต่ปฐมกาลถึงวิวรณ์ สามารถสอนได้ภายในเวลาเพียง 6 ชั่วโมง โดยเน้นบุคคลที่เด่นและเหตุการณ์สำคัญเป็นหลัก ข้อดีของ WTB คือสามารถสอนได้โดยไม่ต้องจดบันทึก เนื่องจาก WTB อาศัยการใช้ท่าทางประกอบการทวนคำ วลีสำคัญ เพื่อช่วยให้เข้าใจโครงเรื่องของทั้ง OT และ NT ความจำเป็นของการสอนนี้ชัดเจนยิ่งขึ้นเมื่อผมสังเกตว่าผู้นำฆราวาสมีความรู้ด้านพระคัมภีร์น้อย ความกังวลนี้ขึ้นเมื่อผมเป็นครูที่พระคริสตธรรมกรุงเทพ เมื่อผมพบว่านักเรียนบางคนไม่สามารถอธิบายถึงแผนการของพระเจ้าตามที่พบในพันธสัญญาเดิมและพันธสัญญาใหม่ได้ ทอม สเตฟเฟน (Tom Steffen) พบว่าเป็นปัญหาสากล “สถาบันฝึกอบรมพระคัมภีร์มักส่งเสริมให้เกิดการแบ่งแยก และสับสน ... ความเข้าใจพระคัมภีร์ที่ไม่ครบถ้วนมักทำให้บางคนมองข้ามภาพรวมของพระคัมภีร์ นักเรียนพระคัมภีร์มักจมอยู่กับรายละเอียดที่ปลีกย่อย จึงมองไม่เห็นถึงแผนการโดยรวมของพระเจ้า”²

ผู้นำที่มีทัศนคติที่ไม่สอดคล้องต่อพระคัมภีร์ส่งผลที่ไม่ดีต่อฆราวาส อ.มาโนช แจ่มมุข แสดงความเห็นว่ “คริสเตียนไทยไม่สามารถนำเหตุการณ์ในพระคัมภีร์มาลำดับเวลาได้ ซึ่งส่งผลเสียต่อทั้งความสามารถในการเข้าใจคำเทศนาและการศึกษาด้วยตนเอง”³

หลังจากทดสอบตามภาคสนามโดยใช้ WTB เป็นเวลา 7 ปี ทั้ง 4 ภูมิภาคของประเทศไทย ผมสามารถยืนยันได้ว่า นักเรียนไทยเป็นคนที่เน้นปากเปล่าและตอบสนองต่อความสัมพันธ์ที่เป็นรูปธรรมโดยอิงหมวดเล่าเรื่องในพระคัมภีร์ได้ดี เช่นเดียวกับนายฮิต เป็นต้น การอ่านหนังสือของคนไทยส่วนใหญ่มักจะอ่อนและมีปัญหาในการเรียนรู้ประเด็นต่างๆที่เรียนตามลำดับ หรือติดตามคำเทศนาแบบอธิบาย เคิร์ก เพอร์สันได้ชี้ให้เห็นถึงปัญหานี้โดยการเปรียบเทียบคำเทศนาของ ดร. คริสเวลล์ กับพระพะยอมซึ่งเป็นพระสงฆ์ไทยที่มีชื่อเสียง⁴

คริสเวลล์ใช้โครงร่างการเทศนาแบบตะวันตก ในขณะที่พระพะยอมใช้โครงสร้างที่ไหลลื่น ซึ่งรวมถึงเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมไปพร้อมกับกล่าวซ้ำๆ หัวข้อที่เทศน์ จนกระทั่งคำเทศนาลิ้นสุดลงด้วยการทำทนายศีลธรรมของผู้ฟัง

ประเด็นสำคัญของการวิเคราะห์ของเพอร์สัน คือเมื่อจัดรูปแบบเนื้อหาเป็นโครงร่าง คุณจะพบว่า ข้อความมีอัตราการจัดจำอยู่แค่ 29% แต่เนื่องจากข้อความของพระพระยอม 60% ประกอบด้วย เรื่องราว มีการจัดจำได้ถึง 75-80% เพราะฉะนั้นบทความของเพอร์สัน คือรูปแบบการเรียนรู้และการเทศนาที่สอดคล้องมากที่สุดกับผู้ฟังคนไทยที่พูดด้วยปากเปล่าและการเล่าเรื่องมากกว่า สื่อสารโดยวิธีแบบตะวันตก กฎพื้นฐานของการศึกษาข้อนี้เป็นสิ่งใหม่ได้จาก ดร. โฮเวิร์ด เฮนดริกส์ ซึ่งสอนผมบ่อยครั้งว่า “วิธีที่ผู้คนเรียนรู้จะกำหนดวิธีการสอนของคุณ”⁵

การศึกษาระดับปริญญาเอกของผมทำให้ผมได้รู้จักกับความถูกต้องของการสื่อสารด้วยวาจา ซึ่งเป็นแนวทางที่ผมพบว่าไม่เพียงแต่เหมาะกับคนไทยเท่านั้น แต่ยังเหมาะกับคนส่วนใหญ่ในโลก ด้วย Harry Box สรุปหนังสือ Don't Throw the Book at Them ด้วยคำพูดเหล่านี้: คนส่วนใหญ่ในโลกทุกวันนี้เป็นผู้สื่อสารด้วยวาจา ตัวเลขนี้รวมถึงคนจำนวนมากที่ได้รับการฝึกอบรมด้านการอ่านออก เขียนได้หรือการศึกษาอย่างเป็นทางการ แต่พวกนี้ยังชอบที่จะเรียนรู้ด้วยวาจา แม้จะมีโปรแกรมการเรียนรู้ด้านการอ่านออกเขียนได้มากมายรวมทั้งระบบการศึกษาที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการทั่วโลก แต่จำนวนผู้สื่อสารด้วยวาจาก็เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในประเทศที่กำลังพัฒนามีเปอร์เซ็นต์ผู้สื่อสารด้วยวาจาสูง ซึ่งยังไม่ได้ยื่นขาวประเสริฐ⁶

การศึกษาในระดับปริญญาเอกของผมเน้นเรื่องราวตามลำดับเวลาที่ปรากฏ โดยวิธีเดินผ่าน หรือสำรวจ Walk Thru แต่ผมยังไม่เคยพบวิธีการที่ใช้เรื่องราวแต่ละเรื่องในพระคัมภีร์ด้วยวาจาอย่างแท้จริง คำตอบมาจากคำเชิญให้เข้าร่วมสัมมนา Simply the Story (STS) ในเมืองเฮเมต (Hemet) รัฐแคลิฟอร์เนีย (California) เฮเมตเป็นสำนักงานใหญ่ของ STS และ The God's Story Project (GS)⁷ GS เป็นวิดีโอการแปลสภานาที่ตั้งแต่การสร้างโลกจนถึงนิรันดร์ และได้รับการแปลถึง 459 ภาษา

ความตกใจครั้งแรกของผมเมื่อฝึกอบรม STS คือการได้เข้าไปใน "โซนปากเปล่า" ซึ่งห้ามใช้สมุดบันทึกด้วยปากกาหรือดินสอ อีกสิ่งที่น่าสนใจคือจำนวนเรื่องเล่าที่แพร่หลายในพระคัมภีร์ ทอม สเตฟเฟนยืนยันว่า เนื้อหาพระคัมภีร์อย่างน้อย 55% เป็นเรื่องเล่า ในขณะที่มีเพียง 10% เท่านั้นที่เป็นคำสอนโดยตรง⁸

ในจำนวน 55% นั้นมีเรื่องราวประมาณ 1,000 เรื่อง ซึ่งแสดงว่าพระเจ้าทรงเลือกเรื่องเล่าเป็นสื่อหลักในการนำเสนอข่าวสาร ข่าวประเสริฐของพระองค์ นอกจากนี้ ผมยังพบว่า 70% ของโลกไม่สามารถอ่านหนังสือได้ แต่ชอบสื่อสารโดยใช้การพูดมากกว่า⁹

หลังจากที่ผมได้เข้าร่วมสัมมนาหนึ่งสัปดาห์นี้ แนวทางที่ผมชอบในการเตรียมเทศนา ซึ่งเป็นแนวทางที่ผมใช้มาตั้งแต่สมัยเรียนที่พระคริสตธรรม คือการเทศนาอรรถาธิบาย เป็นระบบและเป็นลำดับขั้นตอนไม่ว่าเนื้อหาในแนวใดก็ตาม แนวที่ผมชอบมากที่สุดคือ หมวดจดหมายฝากและหัวข้อหลักคำสอนต่าง ๆ คติประจำใจของพระคริสตธรรมดัลลัส Dallas Theological Seminary คือ “จงประกาศพระวจนะ” (2 ทิโมธี 4:2) และผมได้รับประโยชน์จากคติประจำใจนั้นตลอดเวลาที่รับใช้ อย่างไรก็ตาม การฝึกอบรม STS เป็นเวลาแค่ห้าวันได้ทำลายความคิดของผมอย่างมากเกี่ยวกับวิธีที่ดีที่สุดในการสื่อสารกับคนไทย นั่นคือการเล่าเรื่อง หลังจากที่ได้คุ้นเคยกับหลักการของ STS แล้ว ผู้เข้าร่วมได้รับการสนับสนุนให้บรรยายเนื้อหาโดยเล่าเรื่องให้กลุ่มฟัง และได้รับการประเมินเพื่อที่จะได้รับใบรับรอง ซึ่งผมเองได้รับใบรับรองด้วย

ผมผ่านการอบรมทางวิชาการมาหลายอย่าง และคิดว่าครั้งนี้คงไม่ต่างกัน เมื่อการเล่าเรื่องของผมจบลงมีคนไทยถามผู้ประเมินว่าผมผ่านหรือไม่ คำตอบของเขาคือ “ผมกลัวว่าดร. ดินกินส์ไม่ผ่าน เขาละเมิดหลักการพื้นฐานในการเล่าเรื่องในพระคัมภีร์หลายด้าน” ผมเริ่มไม่พอใจผู้ประเมินที่กล้าให้ท่าน ดร. ลาร์รี เอ็ม. ดินกินส์สอบตก! ผมกลับบ้านและบอกภรรยาว่า ผมคิดว่าเป็นสิ่งที่ไม่ยุติธรรมที่ทำให้ผม “เสียหน้า” ต่อหน้าคนไทย เธอตอบว่า “นั่นเป็นงานวิชาการชิ้นแรกที่คุณสอบไม่ผ่านตั้งแต่ฉันรู้จักคุณ จริงๆ แล้ว เป็นเรื่องดีที่คุณสอบตก คุณควรถ่อมตัวลง ฉันแนะนำว่าคุณควรศึกษาหัวข้อนี้ให้มากขึ้น เพราะดูเหมือนว่าคุณยังไม่เข้าใจอย่างแท้จริง” ความทำหายนั้ทำให้ผมพยายามทำความเข้าใจเรื่องผู้ที่สื่อสารด้วยปากเปล่า นอกจากนี้ ยังช่วยให้ผมจัดสัมมนา STS ได้ประมาณ 100 ครั้ง ใน 10 ประเทศ รวมถึงสอนหลักสูตร เล่าเรื่องระดับปริญญาโท 10 ครั้งในพระคริสตธรรมต่างๆ ดังนั้น ผมจึงมีโอกาสทดสอบหลักการสื่อสารด้วยปากเปล่าทั้งในคริสตจักร ในโรงเรียนพระคริสตธรรมและในการรับใช้ส่วนตัว

กลุ่มย่อย

จากการสนทนากับผู้เชื่อในหลายทศวรรษทั้งในสหรัฐอเมริกาและมิชชันนารีต่างๆ ผมพบว่าการเติบโตทางจิตวิญญาณส่วนใหญ่มาจากกลุ่มย่อย แม้ว่าการเทศนามีผลต่อชีวิตของผมมากเพียงใด แต่พลวัตของความสัมพันธ์และบทเรียนที่ผ่านการศึกษาระดับคัมภีร์และการอธิษฐานกับผู้เชื่อคนอื่นๆ

ถือว่าเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงชีวิตมากที่สุด นอกจากนั้นเมื่อกลุ่มย่อยมุ่งเน้นที่การศึกษาพระคัมภีร์แบบปากเปล่าจะได้รับประโยชน์เช่นเดียวกับผู้อ่านเขียนได้ แทนที่จะฟังคำเทศนาอย่างเฉื่อยชา ผู้ทุกคนในกลุ่มย่อยมีโอกาสตอบและถามคำถาม และค้นพบความจริงด้วยตนเอง ข้อดีอีกอย่างคือ ทั้งสองกลุ่มสามารถจดจำและแบ่งปันเรื่องราวที่ศึกษาได้

การประกาศข่าวประเสริฐ

ในการประกาศข่าวประเสริฐ คุณมีเวลาเพียงเล็กน้อยที่จะเสนอเหตุผลสำคัญของคุณ สูตรสี่ประการที่ผมใช้บ่อยๆคือ เรื่องราวของเขา เรื่องราวของผม เรื่องราวของพระเจ้าและหวังว่าจะเป็นเรื่องราวใหม่สำหรับผู้ฟัง การเริ่มต้นด้วย "เรื่องราวของเขา" หมายความว่า คุณต้องถามคำถามที่ดีและเป็นผู้ฟังที่สนใจโดยเฉพาะอย่างยิ่งสิ่งที่อาจเป็นความต้องการของบุคคลนั้น "เรื่องราวของผม" เกี่ยวข้องกับจุดเชื่อมจากประสบการณ์ส่วนตัวของผมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่บุคคลนั้นแบ่งปัน บ่อยครั้งที่ผมพูดว่า "นั่นทำให้ผมนึกถึงเรื่องราว คุณมีเวลาห้านาทีให้ผมแบ่งปันกับคุณไหม" สำหรับ "เรื่องราวของพระเจ้า" ผมพยายามเลือกเรื่องราวจากฐานข้อมูลพระคัมภีร์ของผมที่สอดคล้องกับความต้องการซึ่งปรากฏชัดเมื่อพบกันครั้งแรก เวลาห้านาทีไม่พอที่จะบอกเรื่องราวในพระคัมภีร์ทั้งหมด แทนที่จะทำอย่างนั้น ให้สรุปบทนำแล้วบอกสองหรือสามข้อจากส่วนสำคัญของเรื่องราว จากนั้นเล่าข้อที่สำคัญนั้นอีกครั้งและถามคำถามสองสามข้อ เมื่อคุณพูดจบ ให้ถามคำถามที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้ในชีวิต ขณะที่คุณทำเช่นนั้น ให้อธิษฐานเพื่อพระวามะของพระเจ้าจะสร้าง "เรื่องราวใหม่" คือความรอดถึงผู้ฟังคนนั้น คำแนะนำของผมคือให้เขียนความต้องการของกลุ่มเป้าหมายของคุณ แล้วเลือกเรื่องราวในพระคัมภีร์หนึ่งหรือสองเรื่องที่ตอบสนองความต้องการเหล่านั้น สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ การจดจำเรื่องราวเหล่านั้น แล้วฟังพาพระวิญญาณบริสุทธิ์เพื่อจะรู้ว่าเรื่องราวที่ดีที่สุดคือเรื่องอะไร

การเทศนาแบบปากเปล่า

R. C. Sproul เป็นนักเทศน์ระดับโลกที่มองแต่เห็นคุณค่าของการเทศนาแบบเล่าเรื่อง "ผมให้ความสำคัญกับการเทศนาจากเรื่องเล่ามาก เพราะคนจะฟังเรื่องราวอย่างตั้งใจมากกว่าบทเรียนแบบนามธรรมถึงสิบเท่า"¹⁰

การบรรยาย "คำเทศนาแบบปากเปล่า" เป็นคำเทศนาแบบเล่าเรื่องจะช่วยนิยามความหมายได้ แต่คำเทศนาแบบเล่าเรื่องมักจะเน้นการอ่านออกเขียนได้ เพื่อสร้างบรรยากาศแบบปากเปล่าจริงๆ ผมจะจัดเก้าอี้ใหม่เป็นรูปครึ่งวงกลม จากนั้นลงจากธรรมาสน์ ผมจะแนะนำเรื่องราวสั้นๆ โดยไม่เปิด

พระคัมภีร์ จากนั้นเมื่อผมเปิดพระคัมภีร์ ผมก็จะเริ่มเล่าเรื่องอย่างถูกต้องแต่เป็นธรรมชาติ เมื่อผมปิดพระคัมภีร์ ผมขอให้สมาชิกจับคู่และเล่าซ้ำเท่าที่จำได้ให้เพื่อนฟัง (ถ้าสมาชิกเป็นผู้ใหญ่ คุณจะสามารถให้คนหนึ่งอาสาได้) จากนั้น ผมจะนำพวกเขาเล่าเรื่องราวอีกครั้งในลักษณะมีส่วนร่วม ซึ่งทำให้ผมเทศนาได้ประมาณ 15 นาที เวลาที่เหลือเป็นส่วนสำคัญของการเทศนา เนื่องจากผมจะอธิบายเรื่องราวโดยใช้คำถาม พยายามทำให้สมาชิกมีส่วนร่วมตลอด เมื่อใกล้จะจบ ผมจะเริ่มถามคำถามเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้โดยอิงตามหลักการและบทเรียนในพระคัมภีร์ที่สมาชิกพบเมื่อสังเกตเรื่องราว สิ่งที่คุณจะได้คือการศึกษาน่าสนใจและน่าติดตามเกี่ยวกับบุคคลที่มีเลือดเนื้อพร้อมกับวางเรื่องราวที่ทรงพลังในใจของสมาชิก เพื่อเขาจะสามารถบอกเรื่องนั้นอีกครั้งในอนาคต ผู้ฟังหลายคนคุ้นเคยกับรูปแบบการอ่าน เขียน และจำเป็นต้องได้รับการศึกษาด้วยวิธีการบอกเล่าด้วยวาจา ด้วยเหตุนี้ นักเทศน์อาจต้องอ่านเรื่องราวก่อนและเล่าด้วย และแทนที่จะถามคำถามโดยตรงต่อที่ประชุม อาจใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ซึ่งเขาสามารถตอบได้เอง (อย่างน้อยผู้ฟังมีเวลาไตร่ตรองคำถามและตั้งคำตอบของตนเอง แม้ว่าจะตอบโดยไม่พูดอะไรก็ตาม)

ละครและการเต้นรำ

การแสดงออกทางศิลปะไทยที่มีเอกลักษณ์เฉพาะอย่างหนึ่งซึ่งนำมาใช้ในการเผยแพร่พระกิตติคุณได้อย่างดีคือ ลิเก ซึ่งเป็นการแสดงละครที่ตรงกับสภาพของคนไทยในด้านการเต้นรำ ดนตรี และการเล่าเรื่อง The Christian Communication Institute อธิบายแนวทางการเผยแพร่ข่าวประเสริฐโดยใช้ลิเกดังนี้

“เพื่อสื่อสารข้อความได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องบรรจุข้อความลงในสื่อที่เป็นที่ยอมรับทางวัฒนธรรม สำหรับคนไทยแล้ว สื่อประเภทนี้คือละคร ดูเหมือนว่าจะไม่มีวิธีการสื่อสารอื่นใดที่จะส่งผลต่อชาวไทยได้มากเท่ากับศิลปะการแสดง”¹¹

เมื่อนักท่องเที่ยวหรือญาติพี่น้องเดินทางมาประเทศไทย ครอบครัวของผมมักจะพาเขาไปรับประทานอาหารและชมเต้นรำแบบไทยๆ เช่นเดียวกับวัฒนธรรมปากเปล่าอื่นๆ คนไทยมีทักษะในการเต้นรำโดยเฉพาะการใช้มือ และแต่ละภาคของประเทศไทยก็มีรูปแบบการเต้นรำที่เป็นเอกลักษณ์ เมื่อการเคลื่อนไหวดังกล่าวผสมกับละครและเพลง ผู้ชมจะได้รับแบบศิลปะที่ทรงพลัง การแสดงออกทางศิลปะแบบไทยที่ไม่เหมือนใครอย่างนี้ช่วยมากในการเผยแพร่พระกิตติคุณกับคนไทย สามารถใช้พรสวรรค์การแสดงโดยกำเนิดทั้งในละครและดนตรี และพวกเขาสามารถ

ถ่ายทอดพระกิตติคุณในลักษณะที่เหมาะสมกับวัฒนธรรมได้ สถาบันการสื่อสารคริสเตียนอธิบายแนวทางการเผยแพร่คริสตศาสนาโดยใช้ลิเกว่า:

เรื่องราวลิเกที่เราดัดแปลงมาจากพระคัมภีร์นั้นใช้คำศัพท์ของไทยและมีเสน่ห์แบบไทย คนไทยตอบโหนดดนตรีและละครได้ง่ายกว่าวรรณกรรมที่พิมพ์ออกมา ด้วยเหตุนี้ เราจึงใช้เครื่องแต่งกายที่สดใส แต่งหน้าให้ดู และ ทำให้พระคัมภีร์น่าตื่นเต้น¹²

คณะลิเกคริสเตียนได้ดัดแปลงเรื่องราวในพระคัมภีร์ เช่น บุตรน้อยหลงหาย การเนรมิตสร้างโลก และเอสเธอร์ และนำไปแสดงในโรงเรียน ในที่สาธารณะ และโบสถ์ ต่างๆ เดวิส อธิบายเพิ่มเติมถึงผลของศิลปะต่อสังคมไทยว่า "เพื่อสื่อสารเนื้อหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องบรรจุเนื้อหาในสื่อที่เป็นที่ยอมรับทางวัฒนธรรมของคนไทย สื่อประเภทนี้คือละคร ดูเหมือนว่าจะไม่มีวิธีการสื่อสารอื่นใดที่จะส่งต่อผู้ชมไทยได้มากเท่ากับศิลปะการแสดง" คุณสามารถเห็นความสนใจในละครได้จากรายการโทรทัศน์และภาพยนตร์ที่ได้รับความนิยมอย่างมากในประเทศไทย ด้วยการอบรม STS เราจะมีผู้บรรยายคนเดียวเล่าเรื่องอย่างช้าๆ ในขณะที่คณะละครแสดงแบบไป-เงียบ วิธีนี้ทำให้เรื่องราวมีความชัดเจน แทนที่จะพยายามให้นักแสดงท่องจำบทพูด ซึ่งอาจกลายเป็นลักษณะตลกที่อาจทำให้ข้อความของเรื่องราวเพี้ยนไปได้

สุภาชิตและเรื่องราวทางวัฒนธรรม

สุภาชิตที่ใช้กันในวัฒนธรรมปากเปล่ามีความคล้ายคลึงกับสุภาชิตในพระคัมภีร์มาก เมื่อผมเป็นเด็กผมได้เรียนรู้ว่า “จงละเว้นไม้เรียวและทำลายเด็ก” ซึ่งทำให้ผมนึกถึงสุภาชิต 13:24 “ผู้ที่ละเว้นไม้เรียวก็เกลียดลูกของตน แต่ผู้ที่รักลูกก็ขยันอบรมสั่งสอนเขา” ภาษาไทยเทียบเท่ากับ “รักวัวให้ผูก รักลูกก็ให้ตี” คำพูดสั้นๆ เหล่านี้จำได้ง่ายและสามารถใช้ เมื่อประกาศกิตติคุณและฝึกสอนลูกศิษย์ เนื่องจากว่าคนไทยส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ จะเป็นประโยชน์ ภาพผู้ประกาศคู้้นเคยกับเรื่องราวทางศาสนาพุทธบางเรื่อง ในหนังสือ From Buddha to Jesus (จากพระพุทเจ้าถึงพระเยซู)¹³ โซโคลันดิแนะนำให้คุณเคยกับเรื่องราวเช่น “เต่าตาบอด” และเรื่องอื่นๆ เพื่อแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างบาปกับกรรมแบบปากเปล่า ในยุคดิจิทัล

ศตวรรษ 21 เริ่มด้วยข้อมูลมากมายที่ไม่เคยเห็นในศตวรรษก่อน ในสังคมที่เต็มไปด้วยดิจิทัลเราเห็นว่า สิ่ง que เข้ามาแทนคือแอป การ์ด microSD ซีดีภาพยนตร์ คลิปวิดีโอ และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่เข้าถึงได้ง่าย “ภาพยนตร์พระเยซู”¹⁴ ซึ่งมีการฉายทั่วโลกกว่าหกพันล้านครั้ง ถือเป็นตัวอย่างที่ดีของผลกระทบระดับโลกของสื่อดิจิทัล

คนไทยยังคงสามารถอ่านได้ แต่พวกเขาต้องการข้อมูลที่เป็นภาพและปากเปล่ามากกว่าการนำเสนอในรูปแบบการบรรยาย โครงร่าง หรือรายการที่เป็นลายลักษณ์อักษร พวกนี้อ่านออกแต่ไม่ชอบอ่าน การใช้มือถือและคอมพิวเตอร์อย่างทั่วถึงทำให้ผู้คนเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการได้ทันที ความท้าทายสำหรับคริสตจักรในศตวรรษนี้คือ จะใช้ดิจิทัลและซอฟต์แวร์อย่าง AI เพื่อขยายอาณาจักรได้ดีที่สุดได้อย่างไร

โดยรวมแล้ว ความพยายามประกาศกิตติคุณตลอดหลายยุคหลายสมัยได้ประสบความสำเร็จโดยเข้าถึงคน 10% ที่มีการศึกษาสูงซึ่งสามารถเข้าถึงพระกิตติคุณได้อย่างง่าย ผู้เชื่อในแต่ละยุคต้องเน้นผู้ที่ไม่เคยฟังพระกิตติคุณเพื่อทำตามพระมหาบัญชา กลุ่มต่างๆที่เหลือเหล่านี้พบได้ในวัฒนธรรมปากเปล่าซึ่งส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในโลกที่กำลังพัฒนา กลุ่มต่างๆที่ไม่สามารถเข้าถึงพระกิตติคุณเหล่านี้จำเป็นต้องรับข้อมูลแบบปากเปล่าที่เชื่อมโยงกับทัศนคติของพวกเขา

การเชื่อมโยง

ถ้าจะสรุปการสื่อสารพระคัมภีร์เป็นคำเดียวก็คงเป็น "การเชื่อมโยงหรือการมีส่วนร่วม" วิธีแบบปากเปล่านั้นแตกต่างจากวิธีการบรรยาย ให้ข้อเฉยๆ โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมกันมากขึ้น การพูดโดยไม่ได้จดบันทึกจะช่วยให้ครูหรือผู้เทศน์สบตากับผู้ฟังและใช้ร่างกายทั้งหมดเพื่อเสริมเนื้อหาที่สอน ผู้เรียนสามารถค้นพบความจริงด้วยตัวเองได้ด้วยโดยยั้งถามคำถามหลายๆ คำถาม ซึ่งลึกซึ้งกว่าการได้ยินเพียงว่าพระคัมภีร์หมายความว่าอย่างนี้หรืออย่างนั้น นอกจากนั้นผู้พูดจะได้รับคำตอบสนองจากผู้ฟังทันที ในที่สุดมีโอกาสที่เนื้อหาของคำสอนหรือโดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องราวนั้นจะสามารถเล่าต่อได้

ทีมประกาศระยะสั้น

ทุกปีจะมีทีมประกาศระยะสั้นจากต่างประเทศเข้ามาในประเทศไทย ผมพยายามให้สมาชิกแต่ละคนที่ผมรับผิดชอบพร้อมที่จะแบ่งปันเรื่องราวในพระคัมภีร์อย่างน้อยหนึ่งเรื่องด้วยปากเปล่า ผมพยายามคัดเลือกเรื่องราวที่เหมาะสมสำหรับคนไทย ครั้งหนึ่งทีมมิชชันเก่าคนมาเยี่ยมผมเป็น

เวลาสองสัปดาห์ และเนื่องจากทุกคนพร้อมที่จะเล่าเรื่องราวเป็นภาษาอังกฤษ ผมสามารถแปลเรื่องที่เขาเล่า และทุกคนมีส่วนในการประกาศ ผู้ที่ไม่เคยเล่าเรื่องของตนมาก่อนก็สามารถได้รับประโยชน์ส่วนตัว รวมถึงสามารถใช้เรื่องราวของตนในอนาคตได้ด้วย

คนเฝ้าประตู

สมัยโบราณผู้เฝ้าประตูจะควบคุมว่า ใครสามารถผ่านเข้าไปประตูได้ แต่คำจำกัดความสมัยใหม่เน้นที่บุคคลที่มีอิทธิพล “... บุคคลที่ควบคุมการเข้าถึงข้อมูล โดยมักทำหน้าที่เป็นผู้ตัดสินคุณภาพหรือความถูกต้อง”¹⁵ ความถูกต้องของวิธีปากต่อปากยากที่จะพิสูจน์ได้ โดยเฉพาะสำหรับผู้ที่คุณเคยกับรูปแบบการเรียนรู้โดยเน้นวรรณกรรม เนื่องจากอิทธิพลที่มีต่อวิธีการเตรียมผู้รับใช้ Charles Madinger ระบุผู้มีอิทธิพลดังกล่าวในลักษณะดังต่อไปนี้:

พวกเขาอาจเป็นผู้นำฝ่ายบริหารในนิยาย NGO หรือแม้แต่ผู้นำระดับทวีป ระดับโลก ... เลขานุการคณะนิยาย ประธาน และแม้แต่บิชอปหรือศิษยาภิบาลที่มีอิทธิพล การยอมรับในระยะยาวของโปรแกรมขึ้นอยู่กับผู้ดูแลในระดับภูมิภาคหรือชุมชนที่มีอิทธิพลมากที่สุด¹⁶

อาจารย์และครูที่สอนในโรงเรียนพระคัมภีร์หรือการอบรมที่ไม่เป็นทางการหรือเรียนทางไกล มักจะมีอิทธิพลในกลุ่มผู้เรียนแบบปากเปล่ามากที่สุด เพื่อช่วยให้ผู้ดูแลเหล่านี้มีรูปแบบการสอนแบบปากเปล่ามากขึ้น จำเป็นต้องเพิ่มการวิจัยในด้านวิชาการ และเขียนบทความในวารสารเรื่องปากต่อปาก ผมเคยสอนหลายครั้งเรื่องปากต่อปากทั้งในเอเชียและสหรัฐอเมริกา ในการประเมินหลังชั้นเรียน ผมมักจะได้รับคำชมในด้านการมีส่วนช่วยกระตุ้นความคิดของผู้ฟังเสมอ

ค้อนและแหวน

ช่างไม้ที่ดีจะไม่มาถึงที่ทำงานโดยมีเพียงค้อนอยู่ในมือเท่านั้น ผมมาถึงประเทศไทยหลังจากเรียนจบจากพระคริสตธรรม พร้อมเครื่องมือหลายอย่าง แต่เครื่องมือหลักคือค้อนไม้แบบอ่านออกเขียนได้ แบบตะวันตกที่ผมใช้ในการเทศนา สอนที่พระคริสตธรรม และฝึกอบรมคริสตจักรท้องถิ่น อย่างไรก็ตามทักษะการสื่อสารด้วยปากเปล่าและเล่าเรื่องของผมมีขนาดเท่าแหวน ผมสังเกตเห็นว่า เพื่อนร่วมงานต่างชาติก็พกแหวนติดตัวด้วยเช่นกัน เนื่องจากพวกเขาได้รับการฝึกฝนในลักษณะเดียวกับผม ถึงทุกวันนี้ผมยังคงพกค้อนและยังใช้ค้อนอันเดียวกันนี้กับคนไทยเพื่อเป็นตัวอย่าง เพื่อให้พวกเขาเรียนรู้ใช้เครื่องมือ แต่เมื่อต้องสอนหรือเทศน์จากหมวดเล่าเรื่องที่ เป็นเนื้อหาส่วนใหญ่ของพระคัมภีร์ ผมใช้เครื่องมือ แบบปากเปล่าที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายของผม

สรุป

วอลเตอร์ ออง (Walter Ong) ผู้ซึ่งบางคนอ้างว่าเป็นผู้คิดค้นคำว่า “orality” หรือปากเปล่า ได้สารภาพว่า ผู้รู้หนังสือจำนวนมากมีปัญหาเมื่อพยายามสื่อสารกับผู้เรียนแบบปากเปล่า “พวกเรา—ผู้อ่านหนังสือเก่ง รู้หนังสือมากจนแทบจะนึกภาพจักรวาลแห่งการสื่อสารด้วยปากเปล่าเกือบไม่ได้เลย”¹⁷ คำสารภาพในแนวเดียวกันนี้คงจะเป็นคำกล่าวของบรรณาธิการวารสารพันธกิจศาสตร์ เจ. เนลสัน เจนนิ่งส์ ผู้ซึ่งต้องรวบรวมบทความเกี่ยวกับหัวข้อการ สื่อสารแบบปากเปล่าเพื่อลงพิมพ์ในวารสารของเขา โดยกล่าวว่า “ในฐานะที่เป็นมนุษย์ที่มีความรู้รอบตัวในปี 2010 ผมพบว่า แทบจะเป็นไปไม่ได้เลยที่จะนึกภาพผู้คนที่ใช้ชีวิตในปี 2010 ซึ่งฝังรากลึกอยู่ในสังคมที่สื่อสารด้วยปากเปล่า”¹⁸

จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการรับรู้และยอมรับถึงความแตกต่างระหว่างรูปแบบการสื่อสารด้วยการอ่านเขียน และด้วยปากเปล่า เราควรคาดหวังถึงความยากลำบากบ้างเมื่อเกิดการปรับเปลี่ยนต่อกรอบความคิดใหม่ๆ ปัจจุบันเราอยู่ในปี ค.ศ. 2025 และความท้าทายในการเข้าถึงผู้เรียนทั้งผู้ที่อ่านเขียนได้จะเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ คำถามของเดวิด แมคเคลแลนเป็นคำถามที่ผมมักถามตัวเองและทิ้งไว้เป็นความท้าทายสุดท้ายสำหรับเราทุกคนคือ “จะเป็นอย่างไรถ้าการสื่อสารของเราจะเป็นปากเปล่านั้นมากขึ้น เตรียม และสอนผ่านการสื่อสารด้วยปากเปล่า”¹⁹

¹ Larry Dinkins, "Adaptation of Walk Thru the Bible Pedagogical Method to Thai Audience" (PhD dissertation, Biola University, 2000).

² Tom Steffen, *Reconnecting God's Story to Ministry: Cross-cultural Storytelling at Home and Abroad* (La Habra, CA: Center for Organizational & Ministry Development, 1996), 45-56.

³ Manot Jaengmuk, *Walk Thru the Bible Study Program and the Local Thai Church*. (Unpublished bachelor's thesis, Bangkok Bible College, Thailand 1992), 23.

⁴ Kirk R. Person, *Preaching in the Shade of the Bo Tree: A Comparison of Thai Buddhist and American Evangelical Expository Technique* (M.A.M. diss., Southwestern Baptist Theological Seminary, 1994), 38-50.

⁵ Howard G. Hendricks, *Teaching to Change Lives* (Portland, OR: Multnomah Press, 1987), 15.

⁶ Harry Box, *Don't Throw the Book at Them* (Pasadena: William Carey, 2014), 189.

---

⁷ Can be accessed at <http://oralbibleresources.com/shopcart/>

⁸ Tom Steffen, "My Reluctant Journey into Orality" Address at 4th Conference on Reaching Oral Communicators, Anaheim California, July 13, 2005.

⁹ Avery Willis, "Making Disciples of Oral Learners" International Orality Network, 2005

<https://lausanne.org/occasional-paper/making-disciples-oral-learners-top-54> (accessed 18 August 2024).

¹⁰ Steven Matthewson, *The Art of Preaching Old Testament Narrative* (Grand Rapids: Baker Academic, 2008), 20.

¹¹ John Davis, *Poles Apart?* (Bangkok, Thailand: Kanok Banasan, OMF Publishers, 1993), 114.

¹² "McGilvary Theological Seminary and the C.C.I. in Thailand." 1987. (Extract from CCT History Office pamphlet)

¹³ Cioccolanti, Steve.. *From Buddha to Jesus* (United Kingdom: Monarch Press 2007), 123-127.

¹⁴ See <http://www.jesusfilm.org/aboutus/history> (accessed December 11, 2015).

¹⁵ Gatekeeper, <https://www.dictionary.com/browse/gatekeeper#> (accessed Sept. 16, 2024).

¹⁶ Madinger, Charles. 2007 "Why Orality Works: Insights from Field Experiences." Orlando: International Orality Network ION Conference. Dec. 4, 2007.

¹⁷ Walter J Ong, *Orality and Literacy: The Technologizing of the Word* (London: Routledge, 1991).

¹⁸ J. Nelson, Jennings, *Missiology: An International Review* 38 no. 2, April, 2010.

¹⁹ Dave McClellan, "Recovering a Sense of Orality in Homiletics," *Evangelical Homiletics Society* Vol 6. No. 1 (March 2006): 11.